

The Unknown Frescoes of **SUMELA** Bilinmeyen Freskleri

Yrd. Doç. Dr.
İsmail Köse

Akademi Kitabevi

2nd BASKI
EDITION

SUMELA MANASTIRI'NIN BİLİNMEYEN FRESKLERİ

Yrd.Doç./Assist.Prof.Dr. İsmail Köse
Erciyes Üniversitesi Öğretim Üyesi
Lecturer in Erciyes University

THE UNKNOWN
FRESCOES OF THE
MONASTERY OF SOUMELA

İçindekiler / Contents

Manastırlar	9
<i>Monasteries</i>	
Sumela (Meryemana) Manastırı	11
<i>Sumela (The Virgin) Monastery</i>	
Sumela Manastırı'ndaki Freksler	28
<i>The Frescoes of Sumela</i>	
Kaya Kilisesi Doğu Duvarı Dışı	34
<i>Rock Church Eastern Wall Exterior Side</i>	
Şapel	72
<i>The Sanctuary</i>	
Kuzey Kaya Duvarı	93
<i>The Northern Rocak</i>	
Kaya Kilise İçi Kuzey Duvarı İçi	97
<i>Rock Church Interior Northern Wall</i>	
Mağara Tapınak İçi Doğu Duvarı	104
<i>Cave Temple Eastern Wall</i>	
Mağara Tapınak Tavanı	114
<i>Cave Temple Ceiling</i>	
Mağara Tapınak Tavanı ve Güney Tarafı	120
<i>Cave Temple Ceiling and Southern Side</i>	
Kutsal Haç Şapeli ve Kesiş Hücrelerinin	132
<i>Yanındaki Şapeller</i>	
<i>True Cross Chapel & Other Chapel Next to The Monks' Cells</i>	
Saklı Şapel	151
<i>The Hidden Chapel</i>	

Manastırlar

Manastırlar, Budizm, Hinduizm ve Hristiyanlıkta münzevi yaşamın bir parçası olarak gelişmişlerdir. Her üç dindeki çileci keşişler hayatlarını inandıkları dine dua ederek bağlı bulundukları manastırda, dünya nimetlerinden ve safahatından uzak bir şekilde geçirmeyi ibadetlerinin bir parçası olarak kabul etmekteydiler.

Manastır yapımı için yer seçimi çok önemlidir, manastırlar kalabalık yerleşim yerlerinden uzak, ulaşılması zor ve تنها büyük kaya oyuklarına, sarp kaya kütlelerinin vadiye hakim noktalarına yada ancak sarp yollardan ulaşılması mümkün olan tepelere inşa edilirdi. Bazen rahip ve rahibeler manastırlarda birlikte yaşarlar, tesisi birlikte yönetirdi. Sürgüne gönderilen prensler, muhalif hanedanlar ve din adamları manastırlarda hapsedilerek eğitimden geçirilir, aykırı fikir ve eylemlerden kurtulmaları sağlanırdı. Manastırların en büyük geliri bağışlar ve kendi vakfiyesinde olan civar köylerden topladığı vergilerdi.

Bağışlar, yaşamlarını manastıra adanmış olan keşişler tarafından toplanır, keşişler özellikle Doğu Orthodox Hristiyanlığında Anadolu dervişleri gibi “*bir lokma bir hırka*” felsefesi ile bağlı bulundukları manastıra hizmet ederlerdi. 13. yüzyılın başlarından itibaren Avrupa’da derebeyliklerin çökmeye ve kilisenin gücünün sorgulan-

Monasteries

Numerous religions have a monastic aspect, including Hinduism, Buddhism and Christianity. The monastic tradition of these three religions often includes vows of poverty and service, with monks and nuns humbling themselves to the greater service of God.

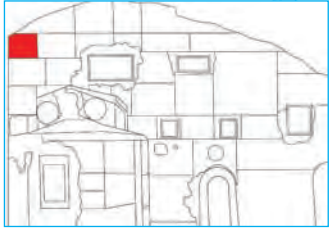
In the construction of monasteries the choice of place had vital importance, monasteries were built far away from settlement areas, at the tops of rocks observing the valleys at the vicinity, caves of the great rocks where it was deserted and almost impossible to reach or on hills it was only possible to reach via steep tracks. Sometimes a monastery housed a religious community of monks and nuns, and governed by them together. Exiled princes, opponent dynasties and clergies, were imprisoned and trained in monasteries to rid them of their contentious ideas. The most important income sources of the monasteries were donations and taxes collected from the villages in the vicinity of the monastery.

Donations were collected by monks who devoted their life to the monastery, monks especially in Eastern Orthodox Christianity, like Anatolian dervishes were serving their monasteries with the philosophy of one piece of bread, one piece of clothing. With the beginning of 13th century, feudalism in Europe diminished and the power of church was ques-

maya başlanmasından sonra manastırlar zenginlik ve önemlerini büyük oranda kaybetmiş olmakla birlikte Doğu Hristiyanlığında 19. yüzyıl başlarına kadar zenginliklerini ve etkinliklerini muhafaza etmişlerdir. Osmanlı İmparatorluğu'nun bu dönemde adı geçen bölgelere hakim olması ve manastır yaşamına müdahalede bulunmaması bu etkinlik ve zenginliğin devam etmesine katkıda bulunmuştur.

tioned, so monasteries lost their power and importance, although in Eastern Christianity they preserved their power and importance until late 19th centuries. The Ottoman Empire's governance of those lands in that era and Ottomans' policy not to intervene or prevent monastic life had made it possible.

02- Adem ve Havva'nın Yaratılışı

TR Adem ve Havva'nın yaratılışı 6 sahneden oluşmaktadır ve yaratılış konusundaki tüm öykü bu altı sahneye sığdırılmıştır. Sahne üstten aşağı 2. sıradadır ve dünyanın yaratılış sahnesinin tersine güneyden, bakış açısına göre soldan başlar.

Birinci sahnede İsa dünyanın yaratılışı ile aynı giysileri giymektedir ve kaftanının etekleri uçmaktadır, başında tanrısallık halesi ile Adem'e doğru eğilmiş, Adem'i yaratmakta yada yaratılışına tanıklık etmektedir. Adem çıplak olarak, güler bir yüzle resmedilmiştir.

İkinci sahnede sahnenin sağında Adem çıplak olarak cennette oturmakta ve Tanrı tarafından yaratılmış olan önündeki hayvanların; aslan, at, boğa ve kuşların adlarını saymaktadır. Sahnenin sol tarafında ise, bir önceki sahnedeki elbiseler içindeki İsa tarafından uyumakta olan Adem'in kaburga kemiğinden Havva yaratılmaktadır. Adem'in etrafını çevreleyen duvarlar cennetin sınırlarını simgelemektedir.

Üçüncü Sahnenin sağ yanında Adem ve Havva cennette çıplak olarak İsa'nın önünde durmaktadır. Sol tarafta ise Havva yılanın kendisini kandırması ile yasak meyveden yemektedir. Yılan kıvrılmış bir şekilde yeşil renkte çizilmiştir.

Dördüncü Sahnede Havva'nın telkini ile yasak meyveden yiyen

SAKLI ŞAPEL *The Hidden Chapel*

<u>No.</u>	<u>Sahne Türkçe</u>	<u>Scene in English</u>	<u>Latince/Latin</u>
107-	Asker Azizler	Soldier saints	Mary Hodigitria
108-	Azizler	Saints	Evangelimos
109-	Meryem ve İsa	Mary and Christ	
110-	Müjde	The Annunciation	
111-	İki Aziz (Aziz Baküs ve Sergios)	Two saints, Bacus and Sergios	Vaftis
112-	Kilise Babaları Azizler	Church Fathers	Metamorfosis
113-	İsa'nın Vaftizi	The Baptism	Koimesis
114-	İsa'nın Başkalaşımı	The Transfiguration	Genesis
115-	Meryem'in Ölümü	Mary's Death	Deisis
116-	İsa'nın Doğumu	The Nativity	Hagia Mandalion
117-	Dört Evangelist ve Af dileme	The Pray	
118-	Kutsal Mendil	The Holy Handkerchief	

Eastern Black Sea & Eastern Turkey

Specialist

We're providing high quality of touristic services as ;
Private, Individual and Group Tours, Hotel Bookings,
International and Domestic Flights & Bus Tickets,
Transfers, Transportation, Trekking, Rafting.

ulutour
Travel

TÜRSAB
TÜRKİYE TURİZMİ VE KAYITLI SEYAHAT AGENTLİĞİ
TÜRKİYE TURİZMİ VE KAYITLI SEYAHAT AGENTLİĞİ

www.ulutour.com.tr

Atatürk Alanı, No: 1/A 61100
Trabzon/TURKEY

Tel.: +90 (462) 321 88 05 | Fax: +90 (462) 321 38 06

e-mail: info@ulutour.com.tr

9 786056 134029

16,00 TL.

The Unknown Frescoes of SUMELA'nın Bilinmeyen Freskleri

Yrd. Doç. Dr. İsmail Köse

*Eserin internet erişimi telif hakları nedeniyle sınırlıdır.
Sınırlı sayfa sayısında PDF nüshalarına baktığınız eserin basılı tam
nüshasını satın almak istiyorsanız:*

İSMAİL KÖSE

İŞBANKASI TRABZON PARK ŞUBESİ

İBAN NO: TR330006400000175020433844

Eser başına 15.00tl havale ederek dekontu, kendinize gönderilmesini istediğiniz eserin adını ve adresinizi yazarak aşağıdaki elektronik postaya mail atınız.

ismailkosetr@hotmail.com; ismailkosetr@ktu.edu.tr

Eser, PTT kargo ile 5 gün içerisinde karşı ödemeli olarak adresinize gönderilecektir.

Due to copy rights, internet access is not possible for the whole pages of the work.

If you would like to buy the printed work you reviewed, you need to transfer 15.00 Turkish Lira (~7.5\$; ~7€) to the below address and mail the bank receipt, the name of the work and your address to the below e-mail

ismailkosetr@hotmail.com; ismailkosetr@ktu.edu.tr

ISMAIL KOSE

TURKISH IS BANK TRABZON PARK BRANCH

IBAN NO: TR330006400000175020433844

The work will be sent your address by Turkish official PTT Cargo in 5 days. You subject to pay carrier fee upon the delivery of your order.